

Razstava kmetijskega orodja, kmetijskih strojev v Ljubljani.

Kamor koli se človek na deželo podá, povsod ima priliko slišati, kako kmetovalci tožijo, da ni mogoče delavcev dobiti, in da so tisti, kateri se še udobé, strahšansko dragi. To je pa še posebno v bližini mest in trgov, v katerih se je dosti obrtnikov naselilo, raznih tovarnic zgradilo, običajno. Kaka težava je bila letos na pr. v ljubljanski okolici za seno, posebno pa žito spraviti? — Žanjic ni bilo skoro za dobiti, plačevati se jim je moralo pa vrh hrane 80 kr. do 1 gold. na dan. To je pač nezaslišana dragina. Kmetovalce se je slišalo sploh tarnati in reči: „vsega tega je tista prokleta cigarfabrika kriva“. In prav so imeli, tovarna za smodke, pa tudi vse druge tovarne v Ljubljani in okolo nje potrebujejo dosti delavcev, kateri se iz dežele iz kmetijskega stanu rekrutirajo.

Pa, kakor gre kmetovalcem v ljubljanski okolici trdo za delalce, tako gre tudi onim okolo Trsta, Gorice itd.

Obrtnija, velika stavbeniška podvzetja in pa vrh tega še vojaščina, vse to pobira kmetovalcem delavne sile. Ker se pa ne dá misliti, da bi naštetih vzroki velicega pomanjkanja kmetijskih delavcev danes ali jutri odpadli; ker je pač sigurnejši, da se bodo še povišali — je gotovo uže čas, da premišljujemo, kako bi kmetovalcu drugače iz stiske pomagali? Vse, kar naš kmetovalec danes okolo velicnih mest, in skoro sploh vsled pomanjkanja delavcev, in dosledno temu vsled draginje delalnih sil čutiti mora; morali so čutiti tudi kmetovalci družih dežel, osobito Česke uže zdavno. Toda oni so si s tem pomagali, da so, kjer le mogoče, boljša orodja, posebno pa stroje na pomoč vzeli. In, kar so oni storili, storiti morajo tudi naši kmetovalci — ako hočejo s poljedelstvom še izhajati. Da pa zamorejo oni to storiti, da zamorejo po boljšem orodju, posebno pa po kmetijskih strojih seči; je neobhodno potrebno, da se jim pod pazduho seže. Ni treba v ta namen denarne podpore deliti, zadostovalo bi uže, ako bi naša slavna c. k. kmetijska družba o pravem času — recimo ob košnji sena, žetvi žita — razstavo kmetijskega orodja in kmetijskih strojev osnovala ter jo pa tudi koj, kar je glavna reč, s praktično poskušnjo orodja in strojev spojila. Taka razstava in poskušnja orodja in strojev ne stala bi skoraj nič, kajti dotični izdelovalci so pač jako hvaležni, ako se jim nakloni prilika, svoje izdelke javno pokazati. In na svoje stroške jih bodo pripeljali, skusiti dali, ter zopet odvedli. Pa naj ima tudi kmetijska družba magari 500 gold. stroškov, kaj pa je to, v primeri k velikanski koristi, katere bi razstava in skušnja za naše kmetijstvo bilo. Koliko kmetovalcev bi se prepričalo, kako veliko boljše in hitrejše delo, na pr. nov, po postavah mehanike sestavljeni železni plug memo starega lesenega, opravlja? Koliko bi se snidelo pri razstavi in poskušnji posestnikov, kateri bi se prepričali, da je setev s pomočjo sejalnega stroja veliko boljše memo one s prosto roko? In omislili bi si ga nekateri sami, drugi v društvu.

Koliko gospodarjev bi po taki razstavi in poskušnji do prepričanja prišlo, da je pač vsaj desetkrat praktičnejše žito s koso kositi, kakor pa z srpom žeti; uže celó pa, da se pri velikem posestvu stroj za košnjo trave in žita jako izplača, ne manj pa tudi pri manjšem, ako se gospodarji gledé kupa stroja združijo. Koliko gospodarjev se bode pri razstavi in poskušnji strojev prepričalo, da je veliko pametnejši žito z ročno

mlatilnico, posebno pa z kolovratom (Göppel) goujeno mlatiti, kakor pa s cepci itd.

Utegnilo bi se ugovarjati, da take razstave in poskušnje niti treba ni, ker je tako vse polno cenikov dotičnih fabrikantov po deželi, ker se uže taki stroji po knjigah in časnikih priporočajo. To je vse res, ali da vse to še ne izdá, spričuje pa tudi cela dežela, kajti sicer bi ne bili kmetijski stroji pri nas še skoro tako redki kakor bele vrane. Kmetovalci so večinoma „Tomaži“. Oni hočejo prej videti, kako šna je kaka reč, da, skusiti jo hočejo še le, prej kakor si jo omislijo. In prav imajo, da tako delajo, kajti najtežje zaslužen je pač kmetijski zaslužek. Veliko hvalo bodo vedeli gotovo kmetovalci Kranjske slavni c. kr. kmetijski družbi, ako ne bode s tem člankom edino le gosp. vredniku „Novic“ vstreženo. R. — c.

Razstava čebelarskega in sadjerejskega društva v Lescah.

V nedeljo 17. avgusta ob 10. uri dopoldne otvorilo je čebelarsko in sadjerejsko društvo za Kranjsko svojo prvo razstavo sadja, čebel in pri umni čebeloreji potrebnih orodij, priprav in strojev.

Društveni predsednik gosp. Modic predstavi zbranimu občinstvu gosp. okrajnega glavarja Dralko, ter ga naprosi, da blagovoli otvoriti razstavo. Gospod okr. glavar pozdravi občinstvo kot zastopnik visoke c. kr. vlade, razloži pomen današnje razstave ter zakliče trikraten „živijo“ Nj. Veličanstvu presvitlemu cesarju, kot prvemu pokrovitelju kmetijskega stanu. Potem govorita še g. dr. Vošnjak v imenu deželnega odbora kranjskega in g. tajnik Gustav Pirc v imenu glavnega odbora c. k. kmetijske družbe.

Po otvorjenji razstave pričelo se je ogledovanje razstavljenih predmetov. Zanimiva razstava bode odprta obiskovalcem do 23. avgusta. V nedeljo 24. avgusta dopoldne ob 10. uri bode pa izvršitev premiranja; potem izžrebanje v ta namen nakupljenih razstavnih stvari, ob 12. uri skupni obed, potem izlet v Breznico, kjer se bode vzdala plošča v rojstno hišo prvega kranjskega čebelarja Antona Janže.

Nadrobno poročilo o razstavljenih predmetih priobčiti hočemo prihodnjic enkrat, za danes hočemo le nekaj splošnega omeniti. Razstava ima biti čebelarska in sadjarska, v resnici je pa le čebelarska, kajti sadja ni skoraj nič razstavljenega, vzrok temu je, da čas razstave ni ugoden za gorenjske sadjarske razmere. Jako dobro se pa reprezentuje čebelarska razstava, katera kaže, da Slovenci niso čebelorejci začetniki, ampak da je ta stroka kmetijstva uže ukorenjena med našim narodom.

Mi zamoremo le častitati marljivemu odboru čebelarskega in sadjarskega društva k vspehu, katerega ima z razstavo; vspeh imenovati se pa mora še toliko večji, ker je to prvi poskus imenovanega odbora, na ta način naprelek v čebeloreji razširjevati. Nedostatki, ki obstojé v tem, da je bila razstava na dan otvorjenja preslabo obiskana, da ni bilo tudi primerno dosti sadja razstavljenega in da bi tudi čebelarska razstava v očígled na razmere slovenskega čebelarstva smela biti popolnejša, dajo se vprihodnje lahko in cenó odstraniti. Častiti odbor naj ne postopa preveč ponižno, kedar gré za korist društva, reklama v tacih zadevah dandanes mora biti in ni se je izogniti.

Da ni bilo sadja dovolj razstavljenega, kriv je neugoden čas, čebelarska razstava pa spet pozneje ne more biti, zato bi skoraj svetovali, da bi odbor pri-

redil eno leto sadjarsko, drugo leto pa čebelarsko razstavo. Sadjarska razstava dá se primerno lahko prirediti in je slednjič dovolj, ako za sedanje razmere na Gorenjskem traja le en dan, ob enem se združi s tako razstavo zborovanje društva, strokovna podučevanja, posebno spoznanje primernih sort, uma poraba sadja, navod, kako sadje dobro prodati itd.

Kmetijske novice in izkušnje.

* *Deželna komisija o zadevah trtne uši*, koja se bode v Ljubljani sestavila, obstala bode iz 6 članov. Člani te komisije bodo gosp. deželni predsednik, kot predsednik komisije, tajnik kmetijske družbe, zastopnik deželnega odbora, stalni izvedenec o zadevah trtne uši in 2 zastopnika vinorejcev iz dežele.

* * *

* *Deželna govejska razstava*, katero priredi c. kr. kmetijsko društvo v Gorici bode dné 28. septembra t. l. na živinskem trgu v Gorici.

* * *

* V nedeljo 24. t. m. odkrila se bode na Breznici na Gorenjskem spominska plošča leta 1734. rojenemu Antonu Janži, c. k. učitelju čebelarstva na Dunaji.

* * *

* *Kmetijsko tombolo* priredi 8. septembra podružnica kmetijske družbe v Vipavi.

* * *

* V Pragi bode od 14. do 16. septembra mednarodna razstava semen, krmil, gnojil, žitočistilnih in sejalnih strojev.

* * *

* Predsednik avstrijskega sadjarskega društva grof Attems priredi v teku letošnje jeseni 3 tečaje, v katerem se bode podučevalo o porabi sadja.

* * *

* *Peta razstava vpitane živine* bode na Dunaji od 27. do 29. marca 1885.

* * *

* Edina zavarovalnica za živino v Avstriji „Sv. Martin“ v Marijanskih kopelih na Českem je koncem julija t. l. sledeči izkaz objavila: Polic je izdanih 8327, s kojimi je zavarovanih 15.872 kónj in 13.454 goved. Vrednost zavarovane živine je 6,058.057 gold., za kar se plača družbi na leto 163,570 gold.

* * *

* Na kmetijski akademiji v ogerskem Starem gradu (Ung. Altenburg), kjer je študiralo ob svojem času tudi veliko Slovencev, odstranili so letos nemški oddelek te šole.

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Razredba obrtov za mesto Ljubljana, katera se je za obrte v ožjem pomenu po dogovoru z obrtnim društvom v Ljubljani sestavila:

I. Zadruga stavbenih obrtov.

Barvomazniki in lakirniki 4, stavbena podjetnika 2, zidarski mojstri 3, dimnikarjev 5, skriljar 1, kamnoseki

4, steklarjev 9, izbinih malerjev 5, tesarskih mojstrov 5, — vkupe 38.

II. Zadruga izdelovalcev instrumentov.

Urarjev 10, optika 2, izdelovalec glasovirjev 1, orglar 1, — vkup 14.

III. Zadruga izdelovalcev kovanega blaga.

Puškar 1, pilar 1, pasarji 3, kleparjev 7, nožar 1, drugih kovačev 5, ključavničarjev 14, kotlarji 3, zlatarji in srebrarji 4, zlatoklep 1, dolbca 2, brusarji 3, — vkup 45.

IV. Zadruga pekov in mlinarjev.

Pekov 37, medeničarji 3, slaščičarjev 13, mlinar 1, soščeničarja 2, — vkup 56.

V. Zadruga mesarjev, vojeninarjev in milarjev.

Mesarjev 17, vojeninarji 4, klavcev drobnice 73, milarja 2, — vkup 96.

VI. Zadruga obrtov za izdelovanje obleke in lepotnin.

Krojačev 40, izdelovalca cvetlic 2, modist in izdelovalk lepotnin 5, šivilja 1, — vkupe 48.

VII. Zadruga obrtov za izdelovanje lesenega blaga.

Izdelovalec gumbov za manšete 1, mizarjev 32, kolariji 3, sodarjev 6, strugarja 2, pozlačevalec 1, stolar 1, bičar 1, podobarja 2, krtačarja 2, glavničarja 2, — vkup 53.

VIII. Zadruga rokovičarjev, klobučarjev in krznarjev.

Rokovičarjev 5, klobučarjev 8, krznarjev 5, dežnikarji in solnčnikarji 3, suknar 1, barvarji 3, — vkup 25.

IX. Zadruga usnjarjev, jermenarjev, sedlarjev in tapetarjev.

Usnarji 3, vrvarji 3, jermenarjev 5, izdelovalec cerkvenih paramentov 1, sedlarji 4, tapetarji 4, pozamentirar 1, — vkup 21.

X. Zadruga lasopletov in brivcev.

Lasopletov in brivcev 11.

XI. Zadruga čevljarjev.

Čevljarjev 64.

XII. Zadruga poligrafnih in umetalnih obrtov.

Tiskarn 5, fotografov 5, knjigovezov 11, — vkup 21.

XIII. Zadruga prevažalnih obrtov.

Zavod za pokopavanje mrličev 1, fijakarjev in najemnih voznikov 25, — vkup 26.

XIV. Zadruga gostilničarskega in točarskega obrta.

Hôtelov, gostilnic 5, restavrantov 5, gostilničarjev, točajev vina in piva 166, prodajalcev jedil 9, kostanja 4, kavarnarjev 16, žganjarjev 20, izdelovalcev kisa in žganja 5, izdelovalca sode 2, — vkup 243.

XV. Zadruga postreščekov.

*